

TFF'NİN ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ SORUŞTURMASINDA VERECEĞİ MUHTEMEL KARARLAR VE SONUÇLARI

Av. Hüseyin Alpay KÖSE

Spor hukuku enstitüsü yönetim ve yürütme kurulu üyesi

15 Ağustos 11, İstanbul

Özel yetkili savcılığın elindeki belgeleri Türkiye Futbol Federasyonuna göndermesinden sonra Federasyonca başlatılan soruşturma bu yazının yazıldığı tarih itibari ile kritik bir aşamaya gelmiş bulunmaktadır. Bilindiği üzere Federasyon savcılığın şike soruşturması başlatmasından sonra her ne kadar önceleri yargılamanın beklenmesi gerektiği yolunda açıklamalarda bulunmuşsa da UEFA'nın uyarıları üzerine bu açıklamalarından dönmüş ve anayasanın kendisine verdiği yetki ile savcılıktan toplanan bilgi ve bulguları istemiş ve nihayet kendi soruşturmasını başlatmıştır.

Bu süreçte mevzuatına uygun olarak dosyayı TFF, Etik Kuruluna göndermiş ve bir rapor hazırlamasını istemiştir. Etik kurulu, 15 Ağustos tarihi itibari ile raporunu hazırlayarak TFF Yönetim Kuruluna sunmuştur. **Bu makalede TFF Yönetim Kurulunun usulüne uygun olarak verebileceği kararlar ve bunların muhtemel sonuçları incelenecektir.**

Temel olarak TFF Yönetim Kurulunun alabileceği 3 karar bulunmaktadır. TFF'nin verebileceği kararlar şunlardır:

- Şikenin var olduğunun tespiti kararı,
- Şu an elde olan bilgi ve bulgulardan şike olmadığı kanaatine varıldığı kararı
- Bu aşamada bir karar verilemeyeceği dolayısı ile yargılamanın belirli bir aşamasının veya tamamının beklenmesi gerektiği kararıdır.

Bu kararlar haricinde başka bir kararın verilemeyeceği görülmektedir.

I. ŞİKENİN VAROLDUĞUNUN TESPİTİ KARARI

Bu ihtimalde TFF Yönetim Kurulu, Etik Kurulunun hazırlamış olduğu raporunu inceledikten sonra bu konudaki geniş takdir yetkisini de kullanarak eğer şikenin yapıldığı kanaatine varırsa, şike veya teşvik primi yapılmıştır kararını alacaktır.

Aslına bakılırsa TFF Yönetim Kurulu, şike ve teşvik primi iddiaları karşısında, bu iddiaları Etik Kurumuna sevk ederek inceleme yaptırmak ve bir rapor ihdas ettirmesi gerekmekte ise ne bu raporla ne de başka bir etkenle karar verme yolunda

bağlı değildir.¹ Yani TFF Yönetim Kurulu, Etik Kurulu raporunda ne yönde mütalaa verirse versin bunun aksi yönünde karar verme hakkına sahiptir. Dolayısı ile her ne kadar ilk incelemeyi Etik Kurulu yapsa da TFF Yönetim Kurulu, bu konudaki geniş takdir yetkisini kullanarak kanaatine göre karar verecektir. Tabi ki bu hak, somut bilgi ve bulguların kararı oluştururken ayrıntılı olarak incelenmesinin gerekliliğini ortadan kaldırmamalıdır.

Bu aşamalardan sonra şike veya teşvik priminin yapıldığı kanaati hasıl olursa, TFF Yönetim Kurulunun öncelikle kişileri ve kurumları birbirinden ayırması gereklidir. Zira şike veya teşvik primini yapabilecek olanlar doğal olarak kişilerin kendileridir. Ancak, bu kişilerin bazılarının yapmış olduğu eylemler kendilerinin dışında temsil etmiş oldukları kurumları da kesin olarak bağlayacaktır.

Örneğin bir futbolcunun yapmış olduğu şikenin kulübünden talimat almadığı sürece kulübünü bağlamayacağı gibi, bir kulüp başkanının kulübü lehine yapmış olduğu şike, ilgili kulübü kesin olarak bağlayacaktır. Dolayısı ile TFF Yönetim Kurulu öncelikli şike veya teşvik primi suçuna karıştığı kanaatine vardığı kişileri ve takımları ayrı ayrı ve net olarak tespit etmelidir. **Daha sonra ise, bu kişi ve takımlar gerekli yargılamanın yapılması ve suçlu bulunmaları halinde gerekli cezaların verilmesi için PFDK'ya sevk edilmeleri gereklidir.** Bilindiği gibi şike teşvik primi suçlarında kulüplere verilecek ceza bir alt lige düşürme, kişiler için ise çeşitli sürelerdeki hak mahrumiyetleridir.²

II. ŞİKE VEYA TEŞVİK PRİMİ YAPILMADIĞI KARARI

Etik Kurulu'nun şu ana kadar yapmış olduğu incelemede, sadece savcılığın, yürütmüş olduğu soruşturmada topladığı bilgi ve belgelerden seçerek TFF'ye gönderdiği ve bizzat TFF Başkanı tarafından 26 klasör olduğu açıklanan dosyanın incelendiği görülmektedir.

Etik Kurulu bu aşamaya kadar mevzuatında açıkça bu yetkiyi kendisine tanımış olmasına karşın başkaca hiçbir kurumdan bilgi veya belge talep etmemiş, hiç kimsenin veya kurumun ifadesini veya savunmasını almamıştır.³ Bu durumda Etik Kurulunun sadece önüne konulan dosyaları inceleyerek bir rapor hazırladığı rahatlıkla söylenebilir.

Bu aşamada, Etik Kurulu'nun kendisine verilen dosyaları, şike ve teşvik primi hususundaki iddialara ilişkin tartışmasız gerçekler olduğu kanaatine vardığından dolayı başkaca hiçbir araştırmaya gerek duymadığı nedeniyle mi yoksa hiç ciddi bulmadığından araştırmaya gerek görmemesi nedeniyle mi soruşturmayı genişletmediğini bilemiyoruz.

¹ TFF Etik Kurul Talimatı Madde: 7 (7)

² TFF Disiplin Talimatı Madde: 55 (2)

³ TFF Etik Kurul Talimatı Madde: 7 (2) (3) (4)

Bu ihtimalde Etik Kurulu'nun iddiaları ispatlar somut kanıtlar bulamadığını değerlendirdiğimizden TFF Yönetim Kurulunun eldeki bilgi ve belgelerden futbolda şike veya teşvik primi iddialarının mesnetsiz olduğu dolayısı ile iddialara konu kişi veya kurumların suçsuz olduğu kanaatine varıldığını açıklayacaktır. Bu durumda doğal olarak hiçbir kişi veya kurum hakkında bir ceza verilmeyecek, takımlar, liglere planlandığı zamanda başlayacak, hasılı futbolda hiçbir şey değişmeden devam edecektir.

III. YARGILAMANIN BEKLENMESİ KARARI

TFF Yönetim Kurulu'nun aslına bakılırsa vermesi gereken karar, yukarıda bahsetmiş olduğumuz ilk karar, yani şike veya teşvik primi vardır veya tespit edilememiştir şeklinde olmalıdır.

Ancak, TFF tarafından verilme ihtimali bulunan üçüncü karar, TFF Yönetim Kurulu'nun özellikle Etik Kurulu'nun vereceği muhtemel kararda şikenin varolup olmadığına ilişkin ortalama bir mütalaa vermesinin ardından bu aşamada bir karar verilemediği, kararın verilebilmesi için adli makamlarda yürütülen yargılamanın bir aşamasının veya tamamının bitmesinin beklenmesi gerektiği kararı olacaktır.

Bu durumda, aslında hiçbir karar alınmamış olacak, eğer ayrıca bir tedbir kararı verilmez ise isnat altında olan kişi ve takımlar normal olarak lig prosedürüne katılacaklardır.

IV. KARARLARIN DOĞURACAĞI SONUÇ VE SORUNLAR

- a. Birinci ihtimal olan şike veya teşvik primi ihtimali vardır kararının, ligler başlamadan önce TFF tarafından verilmesi halinde, ortaya çıkacak sonuçlar, ilgililere cezaların verilmesi, küme düşecek olan takımların tespit edilmesi ve liglerin bu düzenleme ile başlaması ve buna paralel olarak Avrupa kupalarına gidecek olan takımlar hakkında UEFA'nın da karar vermesi halidir ki aslına bakılacak olursa en az sorun çıkartma ihtimali olan karar budur.

Bu halde dahi, özellikle ligden düşürülen takımların, yargılama sonunda ilgili kişilerin beraat etmesi sonucunun ortaya çıkması halinde ve yargılamanın yıllarca süreceği düşünüldüğünde geriye dönük olarak kararın etkilerinin mümkün olduğunca ortadan kaldırılması, uğranılan maddi ve manevi kayıpların tazmininin talep etmesi hali olacaktır.

- b. Şike veya teşvik primi tespit edilememiştir kararında ise; doğal olarak takımlara veya kişilere ceza verilemeyecek ve lig prosedürü doğal seyrinde devam edecektir.

Bu ihtimalde ortaya çıkabilecek en büyük sorun, yerel mahkemede yapılacak olan yargılamanın sonunda sanık konumundaki kişilerin, şike veya teşvik primi suçunu işlediklerinin tespit edilmesi halidir. Bu durumda, TFF'nin tekrar ilgili takımlar hakkında soruşturma başlatması ve bunlara uygun cezalar ihdas etmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkacaktır. Yerel mahkemenin şike veya teşvik primi vardır tespitinden sonra TFF'nin şike veya teşvik primini gerçekleştirenler hakkında ceza vermemesi düşünülemez.

- Bu durumda ise; yargılamanın sonucuna kadar ciddi bir süre geçeceğinden, özellikle takımların almış oldukları unvan ve hakların geri alınması öncelikli sorunu oluşturacaktır.
 - **Fakat asıl sorun, bu takımların gerekli cezaları geç almalarından dolayı hak kaybına uğrayan diğer takımların talep etmeleri muhtemel tazminatlar olacaktır.** Zira bu süreçte ceza alan takımların çeşitli lig ve turnuvalara katılacağı ve bu yüzden bazı takımların bu lig ve turnuvalara katılamayacağı aşikardır. Lig ve turnuvalara katılmayan takımların ise uğramış oldukları kazanç kayıpları ve sair zararlarının tazmini talep edecekleri muhtemeldir.
 - Ayrıca özellikle Avrupa turnuvalarına katılan takımların, bu turnuvalarda elemiş oldukları rakip takımların elenmelerinden dolayı uğramış oldukları maddi zararlar olacağı ve Avrupa Kulüplerinin de bu zararlarını talep etmekten geri durmayacağı açıktır.
- c. Yargılanmanın beklenmesi kararında karşılaşılması muhtemel olan sonuçlardan en önemlisi, özellikle savcılık ve mahkeme aşamasında ortaya çıkacak her yeni olay, ifade veya bilgide konunun tekrar gündeme gelmesi ve muhtemelen yüksek dozda tartışma ve isnatların yaşanması, ilgili kişi ve takımların da üzerlerinde ağır bir belirsizlik durumunun devamı olacaktır.

Bu ihtimalde yargılama seyrine göre ortaya çıkabilecek iki ayrı sonuç bulunmaktadır: Bu sonuçlar daha önce bahsettiğimiz ilk iki sonuç olan şike veya teşvik priminin varlığı ya da yokluğu kararıdır. Yargılama sürecinin bir kısmında veya sonucunda Federasyonun kendi soruşturmasını sonlandırma yeterliliğine sahip olduğu kanaatine varması ile ortaya çıkacak sonuçlardan şike veya teşvik primi yoktur kararı bütün tartışmaları sonuçlandıracak ve TFF dahil bütün taraflar için sorunsuz bir nihayet olacaktır.

Ancak; yapılacak yargılama sonunda şike veya teşvik priminin olduğu kanaati ortaya çıkarsa, bunun doğal bir sonucu olarak ilgili kişi veya takımlara gerekli cezalar verilecektir. Bu halde de, cezanın geç verilmesinden dolayı, Avrupa Kupalarına katılmama, bir üst lige yükselememe, katılmış olduğu turnuvadan elenme gibi sebeplerden dolayı maddi zarara uğrayan takımların bu zararlarının tazmini talep etmeleri en büyük sorunu oluşturacaktır.

V. SONUÇ

Yaşanan süreçte TFF'nin her ne karar verirse versin çok zor bir süreçle karşı karşıya olduğunu dolayısı ile işinin çok zor olduğunu belirtmek gerekmektedir. Ancak, bu durum TFF'nin hukuken gerekli olan kararı vermesi gerekliliğini ortadan kaldırmadığı gibi aksi hali de ne olursa olsun bir mazeret teşkil etmemelidir. Savcılıktan iddialara ve tutuklama kararına mesnet teşkil eden deliller, TFF'ye verildiğinden dolayı TFF'nin bu aşamadan sonra karar verme yükümlülüğünü üzerinden atması düşünülemez.

TFF şikenin olup olmadığını kesin olarak tespit etmeli ve kamu oyu ile paylaşmalı ve bu tespitin hukuken gereken sonuçlarının yerine gelmesini sağlamalıdır. Kamu oyunun karar ne olursa olsun tatmin edilebilmesinin yolu, verilecek olan kararın özellikle hukuki gerekçelerinin tartışmaya yer bırakmayacak şekilde ortaya konması olacaktır.

Önce ki açıklama ve makalelerimde ayrıntılı olarak açıkladığım üzere⁴, TFF Etik Kurulu'nun şike ve teşvik primi konularında kanuna ve statüye göre yargılama merci olmadığı, TFF Yönetim Kurulu'nun ise hiçbir şekilde bir yargılama merci olmadığı düşünüldüğünde özellikle şike veya teşvik primi vardır şeklinde karar verilmesi halinde tarafların savunmalarını alma, soruşturmayı genişletme, dolayısı ile yargılama yapması mümkün olmadığından hukuken tatmin edici ve gerekçeli bir karar oluşturması da mümkün değildir.

Kanaatimce, yapılması gereken TFF Yönetim Kurulu'nun şike ve teşvik primi iddialarını, Etik Kurulunun da raporunu dikkate alarak, ciddi bulması halinde tüm tarafları tatmin edecek bir yargılamaya tabi tutulabilmesi için ilgili kişi ve kulüplerin Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu'na sevk edilmesinin sağlanması olacaktır.

Av. Hüseyin Alpay KÖSE

⁴ <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-sike-yargilama-mercii.pdf>
<http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-sike-alt-lig.pdf>